

Kvindernes idræthistorie

af Lisbeth Steen Pedersen

Claes Annerstedt: Kvinnoidrottens utveckling i Sverige.

Liber Förlag 1984. Pris: 99 S.kr. (238 sider).

I de senere år er det heldigvis blevet mere og mere almindeligt, at også idræthistoriske emner inddrages i den mere seriøse del af idrætsforskningen. Det er dog stadigvæk noget af en begivenhed, også på nordisk plan, når der udkommer en bog, der forsøger at give en sammenhængende idræthistorisk beskrivelse.

I Danmark udkom i 1982 Ove Korsgaards „Kampen om kroppen“, der må betegnes som epokegørende inden for dansk idræthistorisk forskning. Det blev dog i sin tid blandt andet bebrejdet Korsgaard at hans bog ikke tog højde for, at „kvinder er den halve verden“. Det er der nu rådet bod på med bogen „Kvinnoidrottens utveckling i Sverige“, en spændende bog, der i vid udstrækning også kan overføres til danske forhold.

Forfatteren Claes Annerstedt er redaktør af de svenske gymnastiklæreres foreningsblad „Tidsskrift i Gymnastik & Idrott“, har taget gymnastikdirektørexamen (svarer til vores DHL-uddannelse) og har bedrevet studier i idræts-pædagogik.

Formålet med bogen er ifølge indledningen at give en oversigt over kvindeidrættens udvikling i Sverige, og at relatere denne udvikling til samfundsudviklingen i øvrigt, for derigennem at belyse, hvordan kvindeidrætten er blevet vurderet og udformet i forskellige tidsepoker (s. 3). Videre hedder det i det indledende afsnit, at de kønsbundne roller og attituder som findes i samfundet, også findes i idrættens verden, og her har udviklingen, hvad angår ligestilling, slæbt efter i forhold til det øvrige samfund. På en vis måde kan man sige, at samfundets kønsrolletænkning er blevet forstærket inden for idrætten (s. 13). Den behandling, kvinden har fået i idrætsbevægelsen, kan i vid udstrækning forklares ud fra den kvindehistoriske udvikling og ud fra de kønsrolleideologier, som har været rådende i samfundet i forskellige tidsepoker. Jo mere ligestillede mænd og kvinder var i samfundet, jo mere kvindeidræt blev der dyrket (s. 18).

Efter disse teoretiske overvejelser i afsnittet, „Olika aspekter på könsroller och jämställdhet“, som også behandler massemedier, gymnastik i skolen,

gymnastiklærerindeuddannelsen m.m., går C. A. over til en kort gennemgang af kvindeidrætten gennem tiderne.

Kreta, Kina, Ægypten og Centralasien behandles på i alt 3 sider, incl. et billede af boldspillende ægyptiske kvinder.

Noget mere gøres der ud af antikkens Grækenland, hvor Athen og Sparta stod som kontraster i deres holdning til kvindeidrætten. I Athen var det stort set kun mændene, som dyrkede idræt, mens der i Sparta blev givet kvinderne en grundig fysisk undervisning i femkamp (løb, hop, spyd- og diskoskast og brydning), boldspil, svømning og dans (s. 48f).

Kvindens stilling i Norden i vikingetiden beskrives som relativt selvstændig. Dette gav anledning til de myter om et kvindelige, som fortælles i arabiske, russiske, tyske og skotske kilder. Og Saxo skriver ca. 200 år efter vikingetidens ophør: „Dengang fandtes der kvinder, som klædte deres fagre lemmer i mandsdragt, og næsten hver dag øvede sig i kampidrætter. – De glemte så at sige det lod, de var fødte til ... og vendte spydet mod de ungersvende, som de skulle have fortryllet ved deres skønhed“ (s. 56).

Sagaerne, som må regnes for mere pålidelige kilder til dette emne end ovenstående eksempler, beskriver kvinder, som deltager i svømning, brydning, skiløb, løb, boldspil og ridning, men hvor udbredt det var, er svært at vurdere.

Middelalderen og 1500-1700-tallet gennemgås kort, og derefter kommer hovedafsnittet om kvindegymnastikkens udvikling fra 1800-tallet til vore dage.

Her beskrives gymnastikkens udvikling fra Guts Muths og Jahn, som ikke levede kvindegymnastikken meget mere plads end en bemærkning om, at den skulle sørge for, at kvinderne var stærke nok til at føde sunde børn, over Adolf Spiess, som indførte et rytmisk element i gymnastikken, til P. H. Ling, den svenske gymnastiks fader. Også den videre udvikling i kvindegymnastikken i Sverige i 1800-tallet var præget af mænd, først og fremmest Hjalmar Ling og Anton Santesson. De var meget bundne af Lings stillingsgymnastik – den var for dem den sande gymnastik – og de tilpassede den bare, så også kvinder kunne deltage. Santesson indførte dog som noget nyt leg og svømning i sin pige-gymnastik.

Først efter århundredeskiftet ændredes gymnastikken efterhånden til en form for bevægelsesgymnastik, og den rytmiske gymnastik fik sit store gennembrud med Elli Bjørkstens opvisning i forbindelse med OL i Stockholm i 1912. Herefter fik kvinderne den afgørende indflydelse på udformningen af deres egen gymnastik, som udviklede sig længere og længere væk fra de lingske principper, og lagde mere vægt på totalbevægelser, rytmiske, afspændte og naturlige bevægelsesmønstre. Kvinder som Elin Falk, Maja Carlquist (med „Sofiaflickorna“), Elly Lövstrand og Anne-Lisa Näsmark var

blandt de vigtigste i denne udvikling fra Ling til Gymnastique Moderne.

Kvindernes kamp for deltagelse i de moderne olympiske lege beskrives i kapitel 11. Mange mænd kæmpede imod. Pierre de Coubertin, som regnes for disse leges grundlægger, udtalte så sent som i 1935, at kvindernes rolle ved OL burde være „at krone de mandlige vindere med lauerbær“ (s. 103).

Inden da havde kvinderne dog, omend i beskedent omfang, slået deres deltagelse fast: i 1900 deltog de første kvinder i tennis og golf, i 1912 deltog 55 i tennis og svømning, i 1924 var der over 100 kvinder med, og i Helsingfors i 1952 havde de nået 10% af samtlige deltagere.

I 1928 deltog de første kvinder i atletik ved OL. Forud var gået en heftig debat om kvinders egnethed til denne form for idræt. Her får man indtryk af de fordomme, kvindelige idrætsudøvere skulle kæmpe imod. Først og fremmest var det af medicinske grunde ikke tilrådeligt, at kvinder deltog i hårde konkurrencer, det kunne de ikke holde til, hverken fysisk eller psykisk. De skulle holde sig på det legende plan. Derudover var det uæstetisk at se dem udfolde sig på atletikstadion, og deres præstationer var så ringe, at det heller ikke var underholdende.

Bogens sidste halvdel indeholder en gennemgang af det kvindelige indslag i ca. 20 forskellige specialidrætter, og slutter med nogle debatafsnit om bl.a. doping, kvindeidrættens behandling inden for RF (svarer til DIF), kvindeidrættens behandling inden for arbejderidrætten og medicinske indvendinger mod kvindeidræt.

Det er en meget velskrevet bog, rigt illustreret med tegninger og først og fremmest fotografier, og nem at læse på trods af det svenske.

Selv om udgangspunktet er den svenske kvindeidræt, omhandler mange af afsnittene generelle aspekter, og selv de specifikt svenske afsnit har interesse fra et dansk synspunkt, fordi udviklingen på så mange områder forløber parallelt i de to lande. Den kan derfor anbefales til alle, der interesserer sig for kvindeidrættens historie.

Den får berørt så godt som alle de områder, man kan komme i tanker om i forbindelse med kvindeidræt, og kan dermed med sin meget fyldige litteratur- og kildefortegnelse være en indgang til nærmere studier af de forskellige emner.

Min væsentligste indvending mod Annerstedts fremstilling er, at han ikke i tilstrækkeligt omfang relaterer udviklingen inden for kvindeidrætten med samfundsudviklingen generelt. Dermed kommer hans indledende teoretiske afsnit om kønsroller, kvindehistorie og kønsrolleideologier til at virke påklisset og isoleret. Han bruger ikke teorien i sin videre undersøgelse og kommer derved, f.eks. i afsnittet om kvindegymnastikken til at mangle forklaringer på den udvikling, han beskriver. På samme måde isolerer han beskrivelsen af pigegymnastikken i de svenske skoler til sit indledende afsnit.

Derved får han ikke klargjort den vigtige sammenhæng, der er mellem den officielle holdning til pigers/kvindes kropsudfoldelse, repræsenteret i undervisningsvejledningerne, og den frivillige idræts tilbud og tiltrækning for de samme piger/kvinder.

Den overordnede sammenhæng, Annerstedt ser mellem samfundsudviklingen og kvindeidrætten, forekommer helt automatisk: med industrialiseringen blev der mere brug for den kvindelige arbejdskraft, hun fik en anden stilling i samfundet og kunne nu tillade sig at dyrke visse former for idræt (s. 222). Han kommer ikke i tilstrækkelig grad ind på den ideologiske undertrykkelse af kvinden. F.eks. undersøger han slet ikke den del af de medicinske argumenter mod kvindes kropsudfoldelse, som i hvert fald i de danske kilder oser langt væk af, en undertrykkelse af og frygt for den kvindelige seksualitet.

De mange små afsnit om kvindernes deltagelse inden for specialidrætterne indeholder først og fremmest årstal og enkeltpersoners præstationer i SM, VM osv., og mangler bl.a. nogle bud på forklaringer på den store forskel, der er på kvindernes tilslutning til de forskellige idrætter: hvorfor udgør pigerne f.eks. 80% af de udøvende i ridning? Og hvorfor var det først i 1970'erne, at kvindefodbolden slog rigtigt igennem?

Sammenfattende må det siges, at bogen bærer præg af, at alle aspekter af kvindeidrætten er blevet inddraget, men at fremstillingen derved ofte bliver noget overfladisk og uden tilstrækkelig fordybelse og forklaring i sin gennemgang af nogle af temaerne.

Huskes må det imidlertid, at det er et pionerarbejde, Annerstedt har lavet, og at det, manglerne til trods, har store kvaliteter, der forhåbentlig vil inspirere også til danske undersøgelser af kvindeidrættens udvikling.

Boksesportens kulturmiljø

af Jørn Hansen

Mats Hellspong: „Boxningssporten i Sverige. En studie i idrottens kulturmiljö. Nordiska museets Handlingar 99 1982, 250 sider. 130 sv.kr.

I vel intet andet land har boksesporten været genstand for større debat end i Sverige. Fra 1970 har professionel boksning været forbudt i Sverige. Etnologen Mats Hellspong påviser i sin disputats, hvorledes boksesporten allerede ved dens indførelse i dens moderne form efter århundredeskiftet delte befolkningen og politikerne i et pro et kontra. Disputatsen er et delstudie inden for projektet „Folkrörelsernes kulturmiljö“ ved institut for folkelivsforskning og beskæftiger sig som sådan udelukkende med amatør-boksning.

De vigtigste kilder til studiet er rigsarkivet, bokseklubbers og bokseforbunds arkiver, aviser og tidsskrifter samt interviews med bokserne og ledere.

Før selve gennemgangen af boksesportens kulturmiljø gennemgår Mats Hellspong „Debatten om boxning 1913-1975“, først og fremmest rigsdagsdebatte og diskussionerne i pressen efter 1950. Ideen er, at stille debatdeltagerens opfattelse i et andet lys ved senere at sammenholde dem med gennemgangen af boksesportens kulturmiljø. En intention som Mats Hellspong desværre ikke selv indløser.

Et yderligere introducerende afsnit om „Boxningens ældre historia“ fra antikken til den moderne boksning har ren oversigtskarakter. Disputatsen er åbenlyst skrevet således, at selv folk der aldrig har hørt om boksning kan følge med. Dette afslører sig især i den yderst minutøse gennemgang af boksesportens kulturmiljø, der falder i fire kapitler.

Først et historisk afsnit om boksesportens udvikling 1919-1980, hvor forandringerne i boksesportens popularitet beskrives og diskuteres. Interessant og sandsynligvis diskutabelt er det, at M. H. forklarer boksningsens gyldne år (30'rne) ud fra udefra kommende faktorer, først og fremmest amerikanske strømninger.

De tre øvrige hovedafsnit omhandler elementerne i boksesportens kulturmiljø. Først gennemgås livet i og omkring klubberne, klubbernes funktion, klubbernes funktionærer, lokaler og materialer. Løbende henvises til lighe-

der eller uligheder med andre idrætsgrene.

I næste afsnit beskrives bokserne. Fra begyndende interesse for boksning til karrieren. Et årsforløb for en bokser. Bokserens sociale baggrund – arbejderklassen og indvandrere.

Tredie afsnit er en gennemgang af „Kampkulturen“. Situationen i og omkring boksestævner. Fra lokalet til publikum. Fra nerverne i omklædningsrummet til situationen som vinder eller taber.

Disputatsen afsluttes med en diskussion om „Idrottens kulturmiljö“. Derudover har bogen engelsk summary og er rigt illustreret med billeder fra boksportsporten.

Disputatsen er skrevet i et lettilgængeligt sprog og er på trods af, at det minutiøse nogle gange slår over i det banale – trænerens vigtigste opgave er at træne! – ganske fængslende i sin *beskrivelse* af boksportsporten i Sverige. Hvad angår *forklaringerne* på øvrighedens anderledes behandling af bokseporten bliver man imidlertid ikke meget klogere.

Gymnastikken kan jo ikke stå alene

af Jørn Møller

DDGU og DDSG&I har i anledning af 100-året for introduktionen af den svenske gymnastik i Danmark ladet fremstille en film. Den har fået titlen „Det hele menneske“, hvilket er et citat fra den tale, højskoleforstander Ernst Trier holdt for de 700 mennesker, der var indbudt til premieren den 25. februar 1884 på Vallekilde Højskole. Filmen er produceret af Ebbe Larsen, Orion Film, som har haft flere lignende opgaver. Et udvalg nedsat af de to organisationer har fungeret som konsulenter.

Filmen er delt i to afsnit, der tilsammen varer 75 minutter. Med en gennemgående fortæller i hovedrollen kædes en mængde originale filmklip og billeder især fra opvisninger sammen til et forløb, der stort set er kronologisk. Heri blandes en del rekonstruktioner, billeder til supplerende illustration samt optagelser, hvor centrale skikkelser i gymnastikbevægelsen kommenterer enkelte begivenheder, forskellige temaer og deres baggrund. Tilsammen udgør dette, sagt med filmens undertitel, „en fortælling om den folkelige gymnastiks historie“, eller mere neutralt – om nogle gymnastikretninger, der vandt stor udbredelse inden for de to organisationer. Rekonstruktionen og gamle autentiske filmklip har stor vægt i første halvdel, mens en række klip fra organisationernes landsstævner især er fremtrædende i anden halvdel. Overalt dominerer fortælleren, idet billedmaterialet tilsyneladende bruges som illustration til det fortalte – ofte er fortællingen dog tydeligvis alligevel styret af det forhåndenværende originale billedmateriale.

Metoden er vel, fraset rekonstruktionerne, den hyppigst anvendte i TV's dokumentarudsendelser, hvilket rummer den fare, at alt er så velkendt og upåfaldende, at tingene glider forbi uden at fæstne sig.

Det ville være synd, fordi der her prætenderes en sammenhængende redegørelse, en fortælling, som trods det altmodiske i den mildt belærende tone hæver sig højt over den sentimentalt forpladrende og nedladende parafrase, TV-transmissionen om samme emne tidligere på året var indsmurt i.

Ifølge denne fortælling er grundlaget for den folkelige gymnastik i Danmark den lingske gymnastik med Trier og LaCour som bagmænd, fornyet og udviklet af Niels Bukh og for kvindegymnastikkens vedkommende af Jørgine

Abildgaard og Anna Krogh på Snoghøj med Elli Björkstén som en uomgængelig forudsætning. Filmens første del, der kulminerer med landsstævnet i Ollerup i 1935, anskuer al gymnastik fra gennembruddet og til da som en refleks af deres aktiviteter.

Men gymnastikken kan jo ikke stå alene, som Anna Krogh siger. Sideordnet med sang og foredrag skal den indgå i kulturkampen, og dermed bliver de impliceredes syn på kultur og dannelse noget væsentligt for fremstillingen. Ligeledes bliver fortællerens historiesyn helt afgørende.

Det første redegøres der rimeligt for, og fremstillingen gør ligeledes på sympatisk vis gymnastikken fuldstændig uadskillelig fra sin kulturelle og politiske sammenhæng.

Mere problematisk er det, at denne sammenhæng trods pædagogiske ambitioner forbliver uklar og må efterlade den opmærksomt lyttende forvirret, med mindre hun ved bedre på forhånd. Alle temaerne er til stede: den lingske gymnastik får som baggrund det nordiske, det nationale, det sønderjyske, forfatningskampen, højskolen, andelsbevægelsen, bondeoplysning, antikkens menneskesyn, befæstningsspørgsmålet, anatomen, skyttesagen, Estrup og gendarmerne. Problemet opstår fordi alle disse instanser inddrages i tilfældig, sideordnet rækkefølge eller som generel tidsbaggrund, mens det ikke fremgår, hvordan de over- og underordner sig hinanden, virker sammen og virker ind på gymnastikken.

Det vigtigste motiv til introduktionen af den svenske gymnastik var utvivlsomt forfatningskampen, og i stedet for at betragte de forskellige tildragelser og motiver som lige gyldige, burde fortælleren have valgt at tilordne dem dette tema. Af hensyn til det politiske forlig som fulgte, og af hensyn til skyttebevægelsen, som det dengang lykkedes at holde intakt, var – og er det åbenbart stadig ikke god tone at henvise til klassebrydningerne som det centrale. De fortøner sig her som så ofte før til fordel for det nationale og det nordiske, der var et fællesanliggende. Til gengæld bliver tildragelser og argumenter umulige at forstå.

Heller ikke det nationale og det nordiske fastholder fortælleren dog som ordningsprincip for fremstillingen: Når Anna Krogh beretter, at Elli Björksténs hold i Stockholm i 1912 ikke måtte optræde under finsk flag, og at hun (A.K.) derfor ikke kunne koncentrere sig om gymnastikken, lader fortælleren forstå, at hun blev distraheret fra det væsentlige. Men det væsentlige var gymnastikken som national, nordisk frihedsmanifestation og ikke det tekniske. Som pioner for kvindegymnastikken bliver Björkstén af fortælleren gjort til kvindesagskvinde. Det forklarer næppe Niels Bukhs fascination af hende. Snarere drejede den sig på indholdssiden om kulturkampen og det nordiske, mens det på udtrykssiden må have drejet sig om bevægelsesgymnastikken.

Filmens 2. del redegør for 30'ernes krise som baggrund for gymnastikken.

Gymnastikken går frem, og vi får at vide, at der bliver tradition for, at kongen overværer landsstævnerne. Desuden fortælles det, at det altovervejende var landbefolkningen, der sluttede op om den folkelige gymnastik. Det skjules således ikke, at folkeligheden er en kongelig dansk folkelighed, der ikke omfatter arbejderklassen, men nogen nærmere redegørelse for sammenhængen i dette paradoks får vi ikke. 30'erne forbliver en dekorativ baggrund for gymnastikkens selvstændige fremgang. Det samme med besættelsestiden, der frembød særlige vanskeligheder, som dog ikke præciseres. Hvor 1. del i det mindste søger at tolke gymnastikken ind i en sammenhæng, forvandles denne sammenhæng efterhånden til en kulisse. Til en lang række klip fra stævner i 30'erne, 40'erne og 50'erne, bliver kommentaren nærmest forbindtlig. Bortset fra den udvidede brug af musik og af småredskaber i kvindegymnastikken, er der ingen forklaringer, som kan belyse gymnastikkens tekniske udvikling i den tid. Der er muligvis en antydning af, at den slet ikke udviklede sig, men var som snydt ud af næsen på Niels Bukh.

Hvis kommentaren er fåmælt om dette, er den til gengæld tavs om det økonomiske og om det organisatoriske. Idrættens indmarch, som får afgørende betydning i den senere sportificeringsproces, omtales med én sætning.

Idémæssigt kommer vi nærmest til perioden i to sekvenser. Den ene fra *Lingiaden* i Stockholm i 1939. Fortælleren siger: „Mandsholdet fra Nazi-Tyskland kunne fremvise en præcision, der hos nogle vakte beundring, hos andre gysen.“ – Når man i et samtidigt klip ser med hvilken præcision, den besungne Ollerup-gymnastik fremførtes, kunne det være interessant, om fortælleren havde uddybet sit udsagn.

Den anden sekvens er Jørgen Bukdahls. Han citeres for ved et Søskestævne under besættelsen at have sagt: „En fysisk sund og veltrænet ungdom er et godt og stort mål. Men hvis det så ikke samtidig er en vågen ungdom, så er det værre end ingenting. Så har vi en dvask og muskuløs livlighed, parret med falske illusioner om hvad karakter og holdning er. Så er gymnastikken blevet tidsfordrivets fange.“

Det er vanskeligt ikke at se dette citat som portal til filmens sidste sekvenser, der under den saglige og rolige overflade kan ses som en forrygende forfaldshistorie fra 60'erne og 70'erne. Skildres gymnastikkens vandring fra forsamlingshuset over centralskolerne til de reklamebehængte haller ikke her med vemod og beklagelse? Mærkes der ikke en afstandtagen over for udviklingen fra 50'ernes frivillige leder til 70'ernes lønnede instruktør? Spores der ikke en liberal bekymring over de voksende kommunale tilskud til idrætten, en væmmelse over penge gennem markeds-, banko- og andre underholdningsarrangementer? En bekymring over at lederuddannelsen nu foregår på korte kurser i stedet for højskoleophold med delingsfører-

kurser, sang, tale og folkelig højskoledannelse? Føler man ikke en lede ved det ukritiske musik- og øvelsesvalg, filmen til overmål eksemplificerer i denne periode? „Vi sang jo ikke hvad som helst“, sagde Krogshede om fortiden.

Filmen slutter med to åbne spørgsmål: Er det folkelige sammenhold i opløsning, således at gymnastik nu blot er noget, der købes fra time til time af individer, der i øvrigt er hinanden uvedkommende? Vil TV's normer for underholdning påvirke gymnastikken i showpræget retning? Spørgsmålene er overrumplende, ikke fordi de ikke er principielle nok, men fordi der på baggrund af det antydende forfald kunne rejses et dusin spørgsmål, som ikke var mindre relevante. Har gymnastikbevægelsen ligesom fagbevægelsen „sejret ad helvede til“?

Sigtet med filmen er i øvrigt uklart. Den er ret indforstået, og selv til kommende gymnastikledere er både den historiske og den idémæssige udvikling for uklar, mens det gymnastiktekniske ikke er grundigt nok. Indslagene med gymnastikkens koryfæer yder dem – medievante som de er – ikke den fornødne ro til at tale med vægt og i sammenhæng. Forhåbentlig er der tid og råd til at lave en stribe interviewfilm med disse folk, som virkelig er store personligheder, besjælet med idé og fyldt med erfaringer om det folkelige arbejde.

Historisk er de gamle filmklip de mest interessante, men Orion burde have taget ved lære af deres mangler og kommenteret de nyere indslag, så man vidste noget mere om, hvad man så. Teknisk må restaureringen, klipningen og de nye optagelser fremhæves: billedsiden er smuk og harmonisk. Fortælleren er udmattende, og lydsiden i hvert fald på anmelderens eksemplar uudholdelig.

Filmen kan lejes hos DDGU og DDSG&I i såvel en 16 mm- som en videoversion.

Anmeldelse af udstillingen „Sport i Vejle“

af 2.x, Tørring Gymnasium

Vi er en matematisk 2.g klasse fra Tørring Gymnasium, der fik til opgave at skrive en anmeldelse af udstillingen „Sport i Vejle“, der vist på Vejle Kulturhistoriske Museum i perioden 11. maj-21. oktober 1984. Som forberedelse så vi filmen „Det hele menneske“, produceret af DDSG&I og DDGU i anledning af 100 året for den folkelige gymnastiks gennembrud i Danmark. Herudover blev den idrættshistoriske udvikling gennemgået i klassen, hovedsageligt på baggrund af Ove Korsgaards „Kampen om kroppen“.

Ifølge arkivar Jens Topholm, drivkraften bag udstillingen, var udstillingens hovedformål at beskrive idrættens udvikling i Vejle gennem de sidste 100 år, samt at give folk en introduktion til emnet idrætshistorie.

I museets forhal stod en tavle, der skulle give et kort overblik over idrættens generelle historie, illustreret med enkelte gamle stik og tegninger. Tegningerne var udmærkede, men det er svært at give noget billede af idrættens historie gennem 100 år på en enkelt planche, hvilket også tydeligt kunne ses. Planchens enkelte dele virkede tilfældigt sammensat, og kun enkelte af idrættens facetter illustreredes. Derudover var opstillet enkelte ældre idrætsredskaber, en „Væltepeter“ samt en hest. I og for sig en ganske udmærket idé, at skabe indtrykket af levende historie, men dette var en intention, der langt fra altid opnåedes.

På trappen var der ophængt silhouettegninger af idrætskvinder og mænds dragter fra 1870'erne og frem til i dag. Disse fungerede i og for sig udmærket som appetitvækkere.

Den egentlige udstilling var hovedsageligt bygget op som en plancheudstilling, hvor man prøvede at få så mange idrætsgrene repræsenteret som muligt. Hver idrætsgren tildeltes 1 planche, ligesom enkelte plancher helligedes et tema. Dette millimeterdemokratiske princip medførte, at der kun var plads til en overfladisk gennemgang af et rigt kildemateriale, mens der ved mere kildefattige emner reelt var for megen plads til rådighed.

I et af rummene var der opstillet et surfer-brædt og en dukke i en dykkerdragt. Om det bare var for at fylde op eller var beregnet for de besøgende, der ikke havde så stor interesse i at studere plancherne, vides ikke med sikkerhed. Desværre var dette rum symptomatisk for en stor del af

udstillingen. Alt for mange steder var billedmaterialet ikke ordentligt understøttet af en forklarende tekst, men man siger jo, at et billede ofte fortæller mere end tusind ord ...

For en god ordens skyld må det her nævnes, at udstillingen var et pionerarbejde, altså kunne man ikke hente råd og ideer andetsteds fra, men måtte selv gøre de bitre erfaringer og tage ved lære af sine erfaringer.

Enkelte plancher var helliget fremtrædende vejlensiske idrætsfolk og klubber, som havde haft succes både i Danmark og i udlandet, f.eks. Allan Simonsen. Det havde efter vor mening ikke ret meget med idræthistorie i Vejle at gøre, men er nok blevet brugt til at popularisere udstillingen, og herved trække folk til, som normalt ikke går på museum. Det er også lykkedes meget godt, idet museet har haft et stort antal besøgende, på trods af at udstillingen lå i sommerperioden, der normalt er et dårligt tidspunkt rent besøgs-mæssigt.

I et af lokalerne vist en videofilm, hvor gamle filmoptagelser fra lokale idrætsbegivenheder kunne ses, bl.a. indvielsen af Vejle stadion 1924, samt forskellige optog.

I forbindelse med „Sport i Vejle“ var der en særudstilling om De olympiske Lege. Den var udlånt fra Århus Universitet, og fortalte på særdeles informativ måde, om legenes udvikling fra den græske oldtid til OL i Los Angeles.

Som helhed var udstillingen en smule skuffende som museumsarrangement betragtet. Der fortaltes intet om de mennesker, der stod bag idrættens udvikling, intet om bevægelsens politiske betydning og sidst, men ikke mindst manglede et overblik. Lidt populært savnedes idrættens sjæl!

Jens Topholm forsikrede os om, at man ikke ville lade emnet ligge. Der forsøges etableret en studiekreds, der meget gerne skulle resultere i artikler (og bøger?) om idrætten i Vejle. Han håbede på at kunne følge emnet op med en ny udstilling om nogle år, hvor mere tematiske ting kunne illustreres.

Da vi forlod udstillingen stod vi tilbage med en masse forskellige indtryk. Vi følte, at der manglede en opsummerende afslutning, hvor man kunne få indtrykkene flettet sammen til en helhed. Vi var dog alle enige om, at ideen bag udstillingen var helt prima, og tager man i betragtning, at udstillingen var den første af sin art, må resultatet absolut betegnes som flot. Man kan kun håbe, at flere vil tage ideen op, og udnytte de erfaringer, der er blevet gjort.